

§ 7. Verksamhetsplan för äldrenämnden 2020

Dnr 1.2.1-530/2019

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden fastställer verksamhetsplan och budget 2020 inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden redovisar omslutningsförändringar om 15,6 mnkr till kommunstyrelsen.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att hos kommunfullmäktige begära budgetjustering om 0,7 mnkr för ökade investeringar avseende digitala trygghetslarm.
4. Äldrenämnden ansöker om medel för särskild kompetensutvecklingsinsats (KUS) för sju projekt enligt bilaga 5-11 av en total summa om 28,2 mnkr.
5. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2019-12-09

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning ska samtliga nämnder upprätta en verksamhetsplan för det kommande året, med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige fastställt. Kommunfullmäktige har beslutat att tilldela äldrenämnden 195,0 mnkr netto för 2020 års verksamhet vilket är en ökning om 15,7 mnkr i jämförelse med föregående år.

För att kommunstyrelsen ska kunna följa upp och granska nämndernas verksamhetsplaner har stadsledningskontoret utfärdat anvisningar som nämnderna ska följa vid utformningen av verksamhetsplanen. Verksamhetsplanen riktas därmed till både äldrenämnden och kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges budget är stadens övergripande styrdokument för verksamhetsåret. Kommunfullmäktige har i budget 2020 fastställt tre övergripande inriktningsmål:

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Kommunfullmäktige har också formulerat ett antal mål för verksamhetsområdet. Indikatorer har fastställts som ska följas upp under året och specifika aktiviteter har angetts som ska genomföras för att säkerställa att målen nås. Äldrenämnden ska

därför i sin verksamhetsplan, utifrån kommunfullmäktiges mål, ange egna mål för respektive verksamhetsområde och årsmål för indikatorerna. Därutöver har nämnden möjlighet att ange egna indikatorer och aktiviteter.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m. fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med det.

Ledamoten Robert Mjörnberg m .fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med det.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de tre förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. äldrenämnden delvis godkänner förvaltningens svar på remissen.
2. Och därutöver anför följande:

Den föreslagna verksamhetsplanen är ett resultat av den budget som kommunfullmäktige antagit. Det är en budget som är ett resultat av att den borgerliga majoriteten under denna mandatperiod prioriterat skattesänkningar framför en väl fungerande välfärd. Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna har drivit igenom en budget som har låga ambitioner för våra äldre. Det återspeglas nu i nämndens förslag till verksamhetsplan.

Vi Socialdemokrater har högre ambitioner. Vi socialdemokrater vill fortsätta arbetet för att Stockholm ska vara en stad för alla. En stad som håller samman, med höga ambitioner för ekologisk, ekonomisk och demokratisk hållbarhet. Det är möjligt – men inte om man väljer skattesänkningen före välfärden.

Personalkontinuitet är en av de viktigaste faktorerna för en bra kvalitet inom äldreomsorgen. En stor orsak till att de äldre får besök av många olika personer beror på att äldreomsorgen till en orimligt stor del bemannas av timanställda, samt att organisationen är styrd av fel parametrar. Vi arbetade under den förra mandatperioden med att utveckla schemaläggningen inom den egna regin. God kompetens i schemaläggning har visat sig vara av avgörande betydelse för att få till stånd en bra struktur som gynnar både de äldre och personalen. Att inte koppla ihop personalfrågor och kvalitet inom äldreomsorgen kan vara ödesdigert. När majoriteten i verksamhetsplanen för 2020 vill se en ökad kompetens hos äldreomsorgens medarbetare samt att all tillsvidareanställd personal har goda språkkunskaper och grundutbildning gäller det i verkligheten långt ifrån alla som arbetar med de äldre. Inte heller blir målet om att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning ett särskilt omvälvande mål att nå, då äldreomsorgen till nära en fjärdedel bemannas av timanställda, vilket drabbar de äldre direkt, som får en minskad personal-, tids- och omsorgskontinuitet.

Vi vill öka grundbemanningen, för att minska användningen av timanställningar och för att förbättra arbetsmiljön. Vi satsar även på fler bemanningsenheter, med fastanställda heltidsvikarier som ska kunna täcka upp då ordinarie personal är frånvarande, vilket kommer att underlätta kompetensutveckling och minska den administrativa bördan med att ringa in och introducera ny personal i verksamheten.

Majoriteten satsar närmare 10 mnkr på ungdomsbesök på vård- och omsorgsboenden för att öka det sociala innehållet i äldreomsorgen. Vi instämmer i att ungdomsbesöken bidrar till att lyfta de äldres helger, men anser att satsningen är för stor och med en stram budget vill vi hellre se att en majoritet av pengarna används till att stärka grundbemanningen. Även den anställda personalen ska ha möjlighet och tid att ge de äldre guldkant i tillvaron.

Det är glädjande att majoriteten även detta år avser att fortsätta arbetet vi startade under den förra mandatperioden med att utveckla hemtjänsten. Men vi saknar nya idéer. Alla har rätt till en trygg ålderdom. För den som behöver extra hjälp för att klara vardagen ska hemtjänsten finnas där. De äldre ska veta att hemtjänsten är anpassad efter deras önskemål och behov. Biståndshandläggningen inom hemtjänsten ska vara jämställd

och likvärdig. Den enskilde ska känna igen den som kommer in i ens hem och vi vill öka kontinuiteten genom att bland annat införa en ekonomisk sanktion för de utförare som inte når målen. Hemtjänsten finns till för brukarna - inte för utförarna. Vi kommer stå upp för ökade krav om det gör att den äldre kan känna sig tryggare när hen öppnar dörren.

Vi behöver fortsätta utveckla hemtjänsten och förbättra arbetsvillkoren för att kunna klara utmaningen med kompetensförsörjningen. En för hög arbetsbelastning och en dålig arbetsmiljö gör att många inom välfärdsyrkena inte får tillräcklig tid till återhämtning, vilket gör att de sjukskrivs i högre grad än många andra, samt söker sig till andra yrken för att orka arbeta ett helt liv. Därför vill vi utveckla schemaläggningen i syfte att ta bort behovet av delade turer och ofrivillig deltid samt främja återhämtningen för de anställda.

Majoriteten avser att fortsätta med Projekt Matlyftet även under år 2020, i syfte att stärka måltidens betydelse samt förebygga undernäring och förebygga ofrivillig ensamhet. Men att erbjuda näringsriktig och attraktiv kost för äldre kräver kunskap och kompetens, vilken ligger hos personalen. Hur dukas maten? Hur kan man berika kosten för att få tillräckligt med kalorier i den äldre, vars aptit ofta är nedsatt? Hur ofta ska mat och mellanmål serveras? Äter den äldre upp maten? Den kompetensen behöver underhållas, i synnerhet om personalomsättningen är hög, vilket den tyvärr ofta är inom äldreomsorgen.

En del aktiviteter som tilldelades medel från projektet år 2019 kan få långsiktiga effekter för äldre, men flera av dem ställer vi oss mycket tveksamma till. Istället för att tilldela medel till ett food truck-event och en picknick vill vi ha måltidsombud på varje enhet inom den kommunala hemtjänsten, med särskild kunskap om måltider för äldre. Ombuden ska sprida kunskaper om bra mat för äldre, vilka lagar, regler och ansvarsförhållanden som gäller för maten, samt löpande informera och inspirera övrig omvårdnadspersonal. Måltidsombuden ska fortbildas och vara väl kända inom sina respektive enheter. Det är något som gör en långsiktig och verklig skillnad. Varje krona staden använder måste ge effekter som förbättrar hälsa för äldre och kvalitet inom verksamheterna.

Under året ska majoriteten, för att öka likställigheten, genomföra en utredning utifrån bland annat analys av biståndsbeslut som gått staden emot i förvaltningsbeslut. Stora

effektiviseringskrav i den borgerliga budgeten på främst äldreomsorgen kommer att tvinga fram en mer restriktiv biståndsbedömning som gör att behoven hos de äldre inte tillgodoses. Vi ökar anslaget inom äldreomsorgen med 41 mnkr för att garantera en generös och rättssäker biståndsbedömning och med 10 mnkr för förenklat beslutsfattande i hemtjänsten.

Den äldre befolkningen ökar och vi behöver gemensamt över staden ansvara långsiktigt för att äldrebostäder byggs, särskilt i samarbete med exploateringsnämnden. Det är även viktigt att staden bemöter det faktum att flertalet äldre bor i ordinärt boende i det ordinarie bostadsbeståndet. I Stockholm bor många äldre i hus byggda för den dåvarande ungdomsgenerationen med tre våningar eller mer, som saknar hiss. Vi vill att bostadsförmedlingen ska tillgänglighetsinventera de kommunala bostadsbolagens bestånd och att information om detta ska tillgängliggöras för de sökande. Med den vetskapen kan vi planera för och kunna möta de behov som finns i staden. Detta skulle medföra att äldres boende blir en del av den totala bostadsförsörjningen och därför kan integreras med andra åldersgrupper, vilket även minskar den sociala isoleringen. Det ska finnas ett rikt utbud av anpassade bostäder för äldre, både hyresrätter och bostadsrätter. När man behöver bo med tillgång till mer stöd ska det vara enkelt att få plats på vård- och omsorgsboende.

Majoritetens minskade ambitioner för nyproduktion av vård- och omsorgsboende är oroande. Av de 870 nya kommunala platser som anges i boendeplanen är i själva verket hälften ersättningsplatser för avvecklade verksamheter. Tidigare har planeringsinriktningen varit 60 % kommunal huvudman och 40 % privat huvudman, en inriktning som funnits oavsett politisk majoritet. Konsekvenserna kommer bli stora, exempelvis för Micasa Fastigheter AB som med denna äldreboendeplanering kan tvingas att ändra planerade byggnationer i ett längre tidsperspektiv fram till 2040.

Genom att ha huvudmannskapet för en majoritet av platserna kan staden även ha kontroll över kostnadsutvecklingen. Det kommunala huvudmannskapet möjliggör drift i egen regi eller på upphandlad entreprenad, det styr alltså inte vem som driver själva verksamheten. Vi anser att den tidigare nivån med 60 % kommunal huvudmannskap inte bör underskridas då det är viktigt att staden har rådighet över majoriteten av platserna. I en

situation med brist på platser finns annars en risk för utveckling mot högre kostnader för verksamheten.

Vi anser vidare att planeringen av seniorboenden inte bör utgå från dagens aktuella efterfrågan utan istället utgå från ett framtida ökat behov. Stadens boendeplan ska ligga till grund för efterföljande års markanvisningar för seniorbostäder, med en målsättning på minst 5000 nya seniorbostäder. Ökat sammanboende i kollektiva boendeformer såsom seniorboenden är en friskfaktor, då det ger både ökad trygghet och gemenskap. Därför finns anledning att anta att efterfrågan på denna typ av boenden kommer öka.

Det är positivt att majoriteten fortsätter arbetet med tryggt mottagande. Arbetssättet behöver följas upp och utvärderas, särskilt mot bakgrund av den nya lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård, vilket kan antas medföra att äldre personer kommer att skrivas ut ännu snabbare från sjukhus och då ha ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser. Framgångsfaktorn med arbetssättet är kvalificerade hemtjänstresurser som snabbt kan sättas in i hemmet. Det är därför mycket oroande att majoriteten nu ska utreda för möjligheten att den äldres ordinarie hemtjänstutförare kan handha tryggt mottagande i hemmet.

Ledamoten Robert Mjörnberg (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Äldrenämnden delvis godkänner förvaltningens förslag till beslut
2. Och därutöver anföra följande

Vänsterpartiet har föreslagit en budget där målet är en jämlik, jämställd och klimatsmart stad. Vår utgångspunkt är en äldreomsorg med hög kvalitet och goda arbetsvillkor som grundläggande prioritet. I vår budget ligger de flesta satsningar på äldreomsorgen direkt i Stadsdelarnas budget. Vi väljer tex att lägga pengar på generösare biståndsbedömning och schablonökningar i paritet med pris och löneökningar. Vi satsar återigen på en arbetstidsförkortning inom stadens hemtjänst i egen regi, och dessutom satsar vi rejält på arbetsskor till de som arbetar inom äldreomsorgen. Jämte detta vill vi återföra ansvaret för upphandlingar till äldrenämnden som har den faktiska sakkunskapen.

Vi ser med stor oro på utvecklingen som följer på majoritetens politik, där konsekventa nedskärningar till fördel för skattesänkningar tycks vara den ständiga utgångspunkten. Även i år ska SDNs budget effektiviseras med ytterligare 87 miljoner kronor, vilket tillsammans med förra årets 78 miljoner kronor innebär 165 miljoner slimmad verksamhet på två år! Detta kan jämföras med att vi enbart i år satsar drygt 175 miljoner mer än majoriteten på de äldre inom ramen för stadsdelarnas verksamhet. Med vår budget skulle vi med andra ord inte diskutera generella effektiviseringar utan verkliga satsningar.

Ett stort fokus i vår budget ligger på trygghetsskapande och ensamhetsförebyggande åtgärder. Det gläder oss förvisso att majoriteten fortsätter med Tryggt mottagande i hemmet, något som vi inledde 2014. Däremot kan vi konstatera att vi sammantaget satsar 11 miljoner kronor mer än majoriteten på denna viktiga insats. Till detta kan läggas ännu flera ensamhetsförebyggande insatser som tex. 36 miljoner kronor till att utveckla och utöka aktivitetscenter och 3 miljoner kronor som avsätts som stöd och rådgivning till äldre inför flytt. Vi ser positivt på att det ensamhetsförebyggande arbetet hålls högt även av den nuvarande majoriteten men detta faller delvis av att de konkreta ekonomiska förutsättningarna inte följer de påstådda intentionerna.

§ 8. Remiss av Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023

Dnr 1.6-571/2019

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2019-11-26

Stadsledningskontorets förslag till nytt säkerhetsprogram är en revidering av det tidigare ``För ett tryggare och säkrare Stockholm – Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021``. Den tydligaste förändringen mot det föregående programmet är att det brottsförebyggande arbetet brutits ut för att samlas med andra trygghetsrelaterade frågor i det särskilda trygghetsprogram som är under framtagande. I övrigt har revideringar gjorts för att anpassa programmet till ny lagstiftning samt nya överenskommelser för kommunerna som kompletterar lagstiftningen.

Säkerhetsprogrammet är uppdelat i fem sammanlänkade fokusområden; 1) krisberedskap, 2) civilt försvar, 3) säkerhetsskydd och informationssäkerhet, 4) förebygga olyckor 5) otillåten påverkan samt hot och våld mot anställda. För respektive fokusområde anges övergripande mål men också hur stadens arbete ska bedrivas för att nå resultat.

Äldreförvaltningen ställer sig bakom den nya utformningen av stadens säkerhetsprogram samt de fem fokusområden som valts ut. Förvaltningen betonar särskilt den centrala roll som kommunstyrelsen tilldelats för stadens säkerhet och för att lagstiftningen på området efterlevs.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.